

Rapport

Datum: 27 april 2006

Rapportnummer: 2006/159

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat de Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk) (hierna ook: de commissie) zich bij het onderzoek naar zijn melding over het vermoeden van een misstand onvoldoende onpartijdig heeft opgesteld. In het bijzonder klaagt verzoeker erover dat de commissie zelf geen feitenonderzoek heeft ingesteld maar zich heeft gebaseerd op een onderzoek van de Rijksrecherche, én een door hem aan de commissie verstrekt rapport niet bij de beoordeling van de melding heeft betrokken.

Daarnaast klaagt verzoeker erover dat de commissie niet heeft gereageerd op zijn brief van 9 februari 2004 waarin hij bezwaar maakte tegen het doorzenden van zijn melding mét daarbij behorende stukken aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer én niet (tijdig) heeft gereageerd op zijn brief van 3 augustus 2004 waarin hij zijn bezwaren uitte tegen het advies van de commissie.

Beoordeling

I. Bevindingen

Algemeen

1. Op 22 januari 1998 stelden verzoeker en zijn collega Y, destijds werkzaam bij de Dienst Recherche Zaken (thans de Inlichtingen- en Opsporingsdienst) van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, de ambtelijke leiding van het ministerie - via de ondernemingsraad - in kennis van hun vermoeden van het valselijk opmaken van facturen door de toenmalige directeur van de Dienst Recherche Zaken (hierna ook: X). De ambtelijke leiding besloot op dat moment geen actie te ondernemen aangezien intern onderzoek naar de kwestie was ingesteld en X met ingang van 2 februari 1998 van zijn functie was ontheven. Wel vond overleg plaats tussen de plaatsvervangend secretaris-generaal van het ministerie en de landelijk officier van justitie over de mogelijkheden van strafrechtelijk optreden tegen X. Hiertoe werd uiteindelijk niet besloten. In mei 1998 constateerde de ambtelijke leiding dat sprake was van een vertrouwensbreuk tussen X en het ministerie. Bij besluit van 26 november 1998, werd X met ingang van 1 december 1998 eervol ontslag verleend.

2. Ook na het vertrek van X bleef sprake van geruchten dat X fraude zou hebben gepleegd. Begin 1999 vroegen verzoeker, zijn collega Y en de ondernemingsraad bij de ambtelijke leiding van het ministerie aandacht voor de geruchten dat het ministerie door X ingediende valse of gefingeerde facturen had voldaan. Overleg tussen de landelijk officier van justitie en de ambtelijke leiding van het ministerie leidde ertoe dat de plaatsvervangend secretaris-generaal de hoofdofficier van justitie op 3 maart 1999 verzocht om een strafrechtelijk onderzoek van de Rijksrecherche naar mogelijk frauduleus handelen van X.

Op 13 december 1999 sloot de Rijksrecherche het onderzoek af met een proces-verbaal. Bij brief van 15 november 2000 deelde de minister van Justitie aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer mee dat het onderzoek geen verdenking jegens X had opgeleverd en dat voor verder strafrechtelijk onderzoek geen reden was.

3. Bij besluit van 5 februari 2003 verleende de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer verzoeker eervol ontslag met ingang van 1 april 2003. Op 13 maart 2003 maakte verzoeker bezwaar tegen dit besluit. Op 22 oktober 2003 adviseerde de bezwaarschriftencommissie om het bezwaarschrift ongegrond te verklaren, met dien verstande dat als ontslagdatum 1 januari 2004 zou worden aangehouden. De minister besliste overeenkomstig dit advies. Verder werd verzoeker een geldelijke vergoeding toegekend. Verzoeker was het hiermee niet eens en wendde zich tot de rechter. Op het moment van het uitbrengen van dit rapport had de rechter nog niet definitief beslist in de ontslagzaak.

Feiten

4. Op 1 augustus 2003 deed verzoeker bij de Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk) (hierna ook: de commissie) melding van een vermoeden van een misstand in de zin van de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand (zie Achtergrond) (hierna ook: de regeling). De melding kwam erop neer dat de (voormalige) ambtelijke leiding van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer welbewust had nagelaten de Rijksrecherche en het Openbaar Ministerie in kennis te stellen van alle relevante informatie betreffende het mogelijk frauduleus handelen van X.

5. In zijn brief aan de commissie van 22 december 2003 onderbouwde verzoeker de melding nader. Hij stelde zich daarbij op het standpunt, dat de (voormalige) ambtelijke leiding in een eerder stadium aangifte had moeten doen van frauduleus handelen van X, dat de tegen X gestarte procedure plichtsverzuim ten onrechte was afgebroken en dat met X een onrechtmatige (ontslag)regeling was getroffen, dat het personeel van de Dienst Recherche Zaken opzettelijk was misleid en dat hij en Y hierdoor ten overstaan van het personeel van de dienst waren gediskwalificeerd, dat aan de Rijksrecherche selectief gegevens waren aangeleverd en feiten met betrekking tot de facturen waren achtergehouden, dat met verzoekers meldingen van frauduleus handelen niets was gedaan, én dat hij en Y als gevolg van hun meldingen op ernstige wijze - zowel in hun loopbaan als persoonlijk - waren geschaad. Verder uitte verzoeker kritiek op de wijze waarop de Rijksrecherche haar onderzoek had verricht en verzocht verzoeker de commissie om in haar advies tot uiting te laten komen dat een onafhankelijk en objectief onderzoek naar de misstanden was geboden alsmede vast te stellen dat hij had gehandeld in overeenstemming met het bepaalde in hoofdstuk 2 van de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand.

6. Bij brief van 9 februari 2004 maakte verzoeker er bezwaar tegen dat zijn melding met de daarbij behorende stukken ter commentaar was voorgelegd aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Naar aanleiding hiervan vond een telefoongesprek plaats tussen verzoeker en de secretaris van de commissie. Verzoeker ontving geen schriftelijke reactie op zijn brief.

7. Bij brief van 11 februari 2004 verzocht de commissie de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer om haar zienswijze op de melding kenbaar te maken. Bijgevoegd waren de stukken betreffende de melding. Verzoeker ontving een afschrift van deze brief.

8. Bij brief van 30 maart 2004 reageerde de plaatsvervangend landsadvocaat namens de secretaris-generaal op dit verzoek. Hij liet daarbij het volgende weten. Uit de bijlagen van het naar aanleiding van het onderzoek opgestelde proces-verbaal bleek welke stukken door het ministerie aan de Rijksrecherche ter beschikking waren gesteld en welke stukken door de Rijksrecherche in het onderzoek waren betrokken. De Rijksrecherche had in ieder geval de beschikking gehad over de facturen, gedateerd respectievelijk 3 januari 1997, 14 juli 1997, 21 juni 1996, 25 oktober 1996, 17 november 1996, 26 oktober 1994, 27 oktober 1994, 1 december 1995, 1 december 1995, 19 januari 1996, 21 juni 1996, 26 mei 1997, 8 september 1995 en 27 mei 1996. Verder liet de landsadvocaat weten, dat de ambtelijke leiding tijdens het overleg op 4 maart 1999 met de Landelijk Officier van Justitie een groot aantal stukken had verstrekt, dat verzoeker en Y door de Rijksrecherche waren gehoord en dat zij daarbij aanvullende stukken hadden overgelegd, dat de ambtelijke leiding twee door verzoeker op 17 oktober 2000 verstrekte facturen had overhandigd aan de procureur-generaal, én dat de stukken die verzoeker op 14 oktober 2002 aan de inspecteur-generaal Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer had overhandigd, eveneens waren overgedragen aan het Openbaar Ministerie. Verder wees de landsadvocaat erop dat verzoeker nog een gesprek had gehad met de procureur-generaal. In het oordeel van de procureur-generaal kan en mag de secretaris-generaal niet treden, zo stelde de landsadvocaat. De landsadvocaat concludeerde dat de (voormalige) ambtelijke leiding van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer de minister van Justitie en het Openbaar Ministerie niet had misleid en dat geen sprake was geweest van het bewust achterhouden van informatie.

9. Op 14 juni 2004 verstrekten verzoeker en Y - die op 30 maart 2004 bij de commissie eveneens melding had gemaakt van een vermoeden van een misstand - alsmede de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, aan de commissie mondeling nadere inlichtingen. Volgens verzoeker had zijn raadsman tijdens deze vergadering melding gemaakt van een op zijn initiatief ingesteld onderzoek van D. en S. naar de door X bij het ministerie ingediende facturen en had hij op 14 juli 2004 met de secretaris van de commissie afgesproken om dit rapport zo spoedig mogelijk aan te leveren zodat het nog bij het advies van de commissie kon worden betrokken. Verzoeker stelde de commissie op 20 juli 2004 in kennis van het rapport. In het

rapport concludeerden D. en S. (opnieuw) dat de aan hen overgelegde factuur gedateerd 14 juli 1997 vals was. Zij merkten daarbij op dat het onbegrijpelijk en onprofessioneel was dat de Rijksrecherche - over wier rapport zij overigens niet de beschikking hadden gehad - deze factuur niet als vals had aangemerkt. Eveneens vonden zij het ongehoord dat de minister van Justitie tot de conclusie was gekomen dat het onderzoek van de Rijksrecherche geen feiten of omstandigheden had opgeleverd die een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit rechtvaardigden. Ook een aan hen overgelegde concept factuur gedateerd 10 januari 1997 en een factuur gedateerd 27 juni 1997 beoordeelden zij als valselijk opgemaakt. Verder stelden D. en S. dat uit het aan hen overgelegde dossier bleek dat sprake was van een groot aantal andere facturen die (nog) niet aan een onderzoek waren onderworpen. Hoewel D. en S. niet beschikten over deze facturen, vermoedden zij op grond van hun bevindingen, dat ook deze vals waren.

10. Op 21 juli 2004 bracht de commissie advies uit aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (Staatscourant 2004, nr. 160). Verzoeker ontving een afschrift van dit advies. In het advies concludeerde de commissie dat haar onderzoek geen aanwijzingen had opgeleverd dat sprake was (geweest) van het misleiden van Justitie of het bewust achterhouden van informatie over een ernstig strafbaar feit. Daarbij werd onder meer het volgende overwogen:

“Uit proces-verbaal van de aangifte blijkt de commissie niet van terughoudendheid ten aanzien van het verstrekken van informatie ten behoeve van het onderzoek. Het proces-verbaal maakt met zoveel woorden duidelijk dat in verband met de aangifte een map ter beschikking is gesteld met informatie met betrekking tot de procedure plichtsverzuim door X en de daarbij behorende correspondentie en gespreksverslagen'. Geen bezwaar is geuit tegen het gebruik van bedoelde informatie in het onderzoek en, zonodig, in het strafdossier.

De commissie deelt niet de opvatting van betrokkene dat bij het doen van aangifte te veel, of te eenzijdig, de nadruk is gelegd op slechts één factuur, te weten de factuur d.d. 14 juli 1997. Blijkens het proces-verbaal van de aangifte is door de plaatsvervangend secretaris-generaal het vermoeden kenbaar gemaakt dat er sprake was van valselijk opgemaakte *facturen* voor goederen die in het geheel niet zijn geleverd. De rijksrecherche is verder verzocht na te gaan of sprake is van het plegen van strafbare *feiten* en, zonodig, de dader strafrechtelijk te vervolgen.

Reeds vanwege het gebruik van de meervoudsvorm, houdt de commissie het voor onwaarschijnlijk dat de plaatsvervangend secretaris-generaal het onderzoek heeft willen sturen in de richting van - slechts - bedoelde ene factuur. Bij het voorgaande oordeel heeft de commissie tevens in aanmerking genomen dat voor een vermoeden dat de rijksrecherche niet de beschikking heeft gekregen over alle relevante stukken geen redelijke grond aanwezig is. De commissie stelt in dit verband vast dat de facturen die in het onderzoek zijn betrokken, maar ook de overige relevante informatie, alle zijn genoemd

in het proces-verbaal van het onderzoek. Ten behoeve van betrokkene, die geen inzage heeft gekregen in bedoeld proces-verbaal, kan worden opgemerkt dat de door het ministerie ten behoeve van het onderzoek verstrekte facturen alle zijn vermeld in de brief van (de landsadvocaat; N.o.) d.d. 30 maart 2004. Uit het proces-verbaal van het onderzoek blijkt dat de rijksrecherche bovendien kennis heeft genomen van afschriften van facturen die betrokkene en Y, voornoemd, bij gelegenheid van hun respectievelijke verhoren hebben ingebracht. Bedoelde facturen zijn in origineel opgevraagd- en verkregen - en vervolgens in het onderzoek betrokken. Ook aldus bestaat geen aanleiding te veronderstellen dat het ministerie selectief is geweest in het verstrekken van informatie. De enkele opmerking dat er vele goederen ter beschikking zijn gesteld aan medewerkers, waarvan niet bekend is welke facturen daaraan ten grondslag lagen is onvoldoende om het tegendeel te moeten aannemen.

(...)

Met de keuze om het dienstverband van de directeur DRZ (Dienst Recherche Zaken; N.o.) van 1 december 1998 te beëindigen op grond van artikel 99 ARAR, heeft het ministerie mogelijk langdurige procedures en - op dat moment - negatieve externe publiciteit kunnen voorkomen. In het licht van de aanhoudende, bij het ministerie bekend zijnde signalen aangaande het vermeend frauduleus handelen van de directeur DRZ, moet tevens geoordeeld worden dat die beslissing welhaast noodzakelijkerwijs heeft moeten leiden tot verwondering, onbegrip en onrust bij medewerkers van DRZ. De commissie kan niet anders dan vaststellen dat is nagelaten om de medewerkers van de Dienst Recherche Zaken over die beslissing op een adequate wijze te informeren of hun anderszins openheid van zaken te geven. Zulks klemmt, vooral ook nu het ministerie van de zijde van het Openbaar Ministerie reeds in maart 1998 in overweging is gegeven aangifte te doen c.q. een onderzoek door de Rijksrecherche te vragen, daar de eventuele resultaten van een zodanig onderzoek zuiverend zouden kunnen werken. Die suggestie is op dat moment niet ter harte genomen, doch eerst op 3 maart 1999, en niet dan nadat de landelijk officier van justitie (nogmaals) aandacht had gevraagd voor de nog immer bestaande geruchten omtrent de vermoedelijk door de directeur DRZ gepleegde fraude.

Zoals aangegeven, zijn de DRZ-medewerkers bij brief van 23 maart 1999 in kennis gesteld van het feit dat verzocht was om een strafrechtelijk onderzoek. Uit de bewuste brief blijkt dat, onder meer, de wens het zelfreinigend vermogen van DRZ ten volle te demonstreren en de wens om definitieve duidelijkheid te verschaffen aan dat verzoek en het doen van aangifte ten grondslag zijn gelegd. De commissie kan zich evenwel niet aan de indruk onttrekken dat het ministerie, na het doen van de aangifte, weinig voortvarendheid heeft betracht bij het geven van uitvoering aan deze intenties en bij het nakomen van de toezegging de medewerkers van DRZ lopende het onderzoek te informeren over de voortgang daarvan. Het dossier dat aan de commissie ter beschikking is gesteld, geeft er bovendien geen blijk van dat uitvoering is gegeven aan de in meerbedoelde brief gedane toezegging om na afloop van het onderzoek de hele gang van zaken met de medewerkers

te evalueren. Opvallend kan in dit verband genoemd worden dat in het schrijven van het College van procureurs -generaal van 12 december 2000 er melding van wordt gemaakt dat sprake is geweest van een gebrekkige communicatie. De verantwoordelijkheid daarvoor wordt primair gelegd bij het ministerie van VROM.

Eén en ander kan uit een oogpunt van goed werkgeverschap als minder gelukkig worden aangemerkt, maar levert als zodanig niet een misstand op waarover de commissie op grond van de Regeling heeft te adviseren.”

Voor zover de melding betrekking had op het onderzoek van de Rijksrecherche, stelde de commissie zich op het standpunt dat zij hiernaar geen onderzoek kon instellen aangezien een melding, gelet op de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand, alleen betrekking kan hebben op de diensteenheid waar de melder werkzaam is. Verder overwoog de commissie dat eventuele gebreken in een door de rijksrecherche ingesteld onderzoek, niet een misstand kunnen opleveren waarvan het ministerie een verwijt kan worden gemaakt. Overigens was de commissie van mening dat niet aannemelijk was geworden dat in dit geval sprake was geweest van gebreken in het onderzoek van de rijksrecherche en kon het ministerie ook daarom niet worden verweten dat het informatie over een (ernstig) strafbaar feit had achtergehouden. In reactie op verzoekers verzoek aan de commissie om vast te stellen of hij had gehandeld in overeenstemming met de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand en dat hij derhalve ontslagbescherming genoot, stelde de commissie zich op het standpunt dat dit buiten het bestek van het onderzoek van de commissie viel.

11. Bij brief van 3 augustus 2004 liet verzoeker de commissie weten het niet eens te zijn met het advies. Hij achtte het bovendien niet juist dat het rapport van D. en S. buiten beschouwing was gelaten. Op 18 augustus 2004 rappelleerde verzoeker schriftelijk. Op 26 augustus 2004 deelde de commissie verzoeker mee dat over adviezen en het hieraan ten grondslag liggende onderzoek niet wordt gecorrespondeerd.

12. In reactie op verzoekers klacht liet de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het volgende weten. De commissie had niet zelf een onderzoek naar de facturen ingesteld omdat de Rijksrecherche dit al had gedaan. Naar het onderzoek van de Rijksrecherche was geen onderzoek ingesteld omdat dit gelet op de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand niet mogelijk was. Verder was de minister van mening dat de commissie zich op grond van de stukken die zij van verzoeker en het ministerie had ontvangen en op grond van het verhandelde tijdens de vergadering van de commissie van 14 juni 2004 voldoende had geïnformeerd. Voorts liet de minister weten dat toen de commissie het rapport van D. en S. ontving, het onderzoek al was afgesloten en het advies al was opgesteld. Voor zover verzoeker van mening zou zijn dat de commissie heeft willen voorkomen dat het rapport nog een rol zou spelen in het advies, wees de minister erop dat het rapport wel was meegenomen in het advies van de commissie over de melding van Y (advies van 10 januari 2005; Staatscourant 2005, nr.

35). Wat betreft verzoekers klacht dat de commissie niet had gereageerd op zijn brief van 9 februari 2004 waarin hij bezwaar maakte tegen het doorzenden van zijn melding met daarbij behorende stukken aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, deelde de minister mee dat de secretaris van de commissie telefonisch op dit bezwaar had gereageerd waarbij hij had begrepen dat verzoeker geen schriftelijke reactie (meer) behoefde. Verzoeker had hier ook niet meer om verzocht. Tenslotte deelde de minister mee dat de commissie vanwege de vakantie van de behandelend ambtenaar niet eerder dan op 26 augustus 2004 had gereageerd op verzoekers brief van 3 augustus 2004.

13. Verzoeker bleef bij zijn standpunt en deelde in reactie op het standpunt van de minister onder meer nog het volgende mee:

“Om tot een juist oordeel te komen dienen de feiten uit het dossier onderzocht te worden op de inhoud. Daarvoor waren alle kansen aanwezig in het dossier. Uit het dossier blijkt immers dat (onder meer) sprake is geweest van aantoonbare ernstige misstanden, belangenverstrengeling, nepotisme, uitkeringsfraude (Gouden Handdruk) en het indienen van valse facturen. Tot nu toe heb ik moeten ervaren dat diverse instanties zoals het ministerie VROM, de Rijksrecherche, het OM, het College van PG's en zelfs de CIR (Commissie integriteit rijksoverheid; N.o) het tot een ware kunst hebben verheven om misstanden en strafbare feiten niet te benoemen c.q. uit de weg te gaan.

Ik doel onder meer op de zin van de CIR, ik citeer: “van misstanden die het rijksrechercheonderzoek aankleven, kan het ministerie VROM geen verwijt worden gemaakt” - einde citaat.

De CIR heeft hier kennelijk een probleem gezien. Als een rechercheur al fraude kan vaststellen (de aangeleverde facturen zijn echte “schoolvoorbeelden” van valse facturen) mag van een deskundige commissie met een gekwalificeerde voorzitter een soortgelijk oordeel verwacht worden.

Het feit dat de expert-opinion van 2 prominente hoogleraren op het vakgebied strafrecht buiten beschouwing werd gelaten geeft daarbij niet alleen te denken maar acht ik formeel onjuist. “

Verder liet verzoeker weten dat de secretaris van de commissie hem in het telefoongesprek naar aanleiding van zijn brief van 9 februari 2004 voor het dilemma had gesteld om de klacht in trekken indien hij niet wilde dat de melding zou worden doorgezonden. Ook liet verzoeker weten dat de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Den Haag hem naar aanleiding van zijn aangifte van 16 december 2004 tegen onder meer de Rijksrecherche en X, op 2 november 2005 had laten weten dat hij het Interregionaal Fraude Team Haaglanden/Holland Midden opdracht had gegeven om verzoekers aangifte te analyseren en in die analyse de bevindingen van het onderzoek van

de Rijksrecherche te betrekken waarna hij zou beoordelen of een nieuw opsporingsonderzoek moest worden ingesteld.

II. Beoordeling

Ten aanzien van de onvoldoende onpartijdige opstelling van de commissie

14. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat bestuursorganen zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

15. Ingevolge de Regeling procedure inzake het omgaan met een vermoeden van een misstand heeft de Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk) tot taak om een door betrokkene gemeld vermoeden van een misstand te onderzoeken en daaromtrent het bevoegd gezag te adviseren. Indien aan een advies van de Commissie integriteit rijksoverheid onvoldoende onderzoek vooraf gaat, dan wel bij de totstandkoming van het advies niet alle relevante feiten zijn betrokken, mist het advies overtuigingskracht en kan de schijn worden gewekt dat sprake is van partijdigheid of een vooropgezette mening.

16. Verzoekers melding bij de commissie van 1 augustus 2003 kwam erop neer dat de (voormalige) ambtelijke leiding van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer welbewust had nagelaten om de Rijksrecherche en het Openbaar Ministerie in kennis te stellen van alle relevante informatie betreffende mogelijk frauduleus handelen van X.

17. Vooropgesteld dient te worden dat het feit dat op 3 maart 1999 door de (voormalige) ambtelijke leiding van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aangifte is gedaan van mogelijk frauduleus handelen van X én het feit dat de Rijksrecherche naar aanleiding van deze aangifte een strafrechtelijke onderzoek heeft ingesteld, een onderzoek van de commissie op het punt van frauduleus handelen van X uitsluit. Verder geldt dat de commissie ingevolge de regeling alleen meldingen kan onderzoeken die betrekking hebben op de diensteneheid waar de melder werkzaam is. De melding van verzoeker kon dan ook niet zien op het onderzoek van de Rijksrecherche.

18. Uit het advies van de commissie blijkt dat de commissie kennis heeft genomen van het proces-verbaal van aangifte van 3 maart 1999 en van het proces-verbaal van het onderzoek van de Rijksrecherche van 13 december 1999. Op basis hiervan heeft de commissie vastgesteld, dat het onderzoek van de Rijksrecherche zich heeft uitgestrekt over niet slechts één factuur zoals door verzoeker werd gesteld, maar over alle facturen zoals die zijn genoemd in de brief van de plaatsvervangend landsadvocaat aan de commissie d.d. 30 maart 2004 en, dat de (voormalig) ambtelijke leiding in het kader van dit onderzoek alle benodigde informatie had verstrekt. De Nationale ombudsman heeft geen reden om hetgeen de commissie stelt in twijfel te trekken en de door verzoeker overgelegde gegevens geven daartoe ook geen aanknopingspunten. De Nationale

ombudsman is dan ook van oordeel dat de commissie de melding voldoende heeft onderzocht en op basis daarvan in redelijkheid tot de conclusie kon komen dat er geen aanleiding was om te veronderstellen dat de (voormalige) ambtelijke leiding van het ministerie welbewust had nagelaten de rijksrecherche en het Openbaar Ministerie in kennis te stellen van alle relevante informatie betreffende het mogelijk frauduleus handelen van X.

19. Wat betreft het niet betrekken van het rapport van D. en S. bij het advies geldt het volgende. Volgens verzoeker had zijn advocaat tijdens het onderhoud met de commissie op 14 juni 2004 melding gemaakt van dit onderzoek en had hij op 14 juli 2004 met de secretaris van de commissie afgesproken om dit rapport zo spoedig mogelijk aan te leveren zodat het nog bij het advies van de commissie kon worden betrokken. Wat hier ook van zij, het rapport trekt de kwaliteit en de uitkomst van het onderzoek van de Rijksrecherche in twijfel en, zoals hiervoor onder 17. gesteld, was het niet aan de commissie om zich uit te spreken over het mogelijk frauduleus handelen van X, noch over het onderzoek van de Rijksrecherche. Op het advies van de commissie kon het rapport dan ook niet van invloed zijn. Uit het rapport van D. en S. valt niet af te leiden dat door de (voormalige) ambtelijke leiding van het ministerie welbewust informatie is achtergehouden.

20. Tenslotte geldt dat de commissie voldoende is ingegaan op hetgeen verzoeker in zijn brief aan de commissie van 22 december 2003 ter onderbouwing van zijn melding heeft gesteld. De commissie volgde verzoeker in zijn stellingname dat de (voormalige) ambtelijke leiding te laat is overgegaan tot het doen van aangifte van mogelijk frauduleus handelen van X en dat de medewerkers van de Dienst Recherche Zaken onvoldoende adequaat zijn geïnformeerd. Voor zover verzoeker zich erop beriep dat hij op grond van de Regeling procedure inzake het omgaan met het vermoeden van een misstand, ontslagbescherming zou genieten, stelde de commissie zich terecht op het standpunt dat het niet aan de commissie, maar aan de rechter is om zich over verzoekers rechtspositie uit te spreken.

21. Gelet op hetgeen hiervoor is gesteld concludeert de Nationale ombudsman dat verzoekers stelling dat de commissie zich onvoldoende onpartijdig zou hebben opgesteld, grond mist. Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

Ten aanzien van de beantwoording van verzoekers brieven aan de commissie van 9 februari 2004 en 3 augustus 2004

22. Het vereiste van voortvarendheid houdt in dat bestuursorganen slagvaardig en met voldoende snelheid optreden. Dit brengt mee dat brieven (tijdig) worden beantwoord.

23. Of de secretaris van de commissie naar aanleiding van het met verzoeker naar aanleiding van zijn brief van 9 februari 2004 gevoerde telefoongesprek terecht heeft aangenomen dat verzoeker geen schriftelijke reactie (meer) behoefde, kon tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman niet worden vastgesteld. De Nationale

ombudsman onthoudt zich dan ook van een oordeel op dit punt.

24. Op de brief van verzoeker van 3 augustus 2004 heeft de commissie gereageerd bij brief van 26 augustus 2004. Een reactietermijn van drie weken op een brief beschouwt de Nationale ombudsman als een voldoende tijdige reactie. Op dit punt is de onderzochte gedraging behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk) is niet gegrond ten aanzien van de klacht over de onvoldoende onpartijdige opstelling van de commissie en de reactie op de brief van 3 augustus 2004.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de klacht over het niet beantwoorden van verzoekers brief van 9 februari 2004.

Onderzoek

Op 30 augustus 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer L. te Warnsveld (gedateerd 20 augustus 2004), met een klacht over een gedraging van Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Vervolgens werd verzoeker in de gelegenheid gesteld op de verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de minister gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Melding van verzoeker bij de Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk) d.d. 1 augustus 2003;

2. Brief van verzoeker aan de commissie d.d. 22 december 2003;
3. Brief van verzoeker aan de commissie d.d. 9 februari 2004
4. Brief van de commissie aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 11 februari 2004;
5. Brief van de plaatsvervangend landsadvocaat aan de commissie d.d. 30 maart 2004;
6. Brief van verzoeker aan de commissie, d.d. 20 juli 2004 met als bijlage het op 5 juli 2004 uitgebrachte rapport van D. en S;
7. Advies van de commissie aan de secretaris-generaal van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, d.d. 21 juli 2004;
8. Brief van verzoeker aan de commissie d.d. 3 augustus 2004;
9. Brief van verzoeker aan de commissie d.d. 18 augustus 2004;
10. Brief van de commissie aan verzoeker d.d. 26 augustus 2004;
11. Verzoekschrift met bijlagen bij de Nationale ombudsman d.d. 20 augustus 2004 met bijlagen;
12. Brieven met bijlagen van verzoeker aan de Nationale ombudsman d.d. 29 november 2004, 5 januari 2005, 21 januari 2005, 24 februari 2005, 8 april 2005, 29 juli 2005, 9 september 2005, 12 oktober 2005 en 14 november 2005;
13. Brief van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer aan de Nationale ombudsman d.d. 15 april 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Regeling procedure inzake het omgaan met het vermoeden van een misstand

(7 december 2000/AD2000/U98929 Directie Personeelsmanagement Rijksdienst; Staatscourant 14 december 2000, nr. 243, zoals die is gewijzigd bij de Regelingen van 12 december 2001, Stcrt. 246 en 18 december 2002, Stcrt. 249).

“...Hoofdstuk 1. Definities

Artikel 1.1.

In deze regeling wordt verstaan onder:

(...)

- een vermoeden van een misstand: een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden met betrekking tot de diensteneid waar betrokkene werkzaam is, omtrent:

- a. een ernstig strafbaar feit;
- b. een grove schending van regelgeving of beleidsregels;
- c. het misleiden van justitie;
- d. een groot gevaar voor de volksgezondheid, de veiligheid of het milieu,

of

- e. het bewust achterhouden van informatie over deze feiten.

(...)

Hoofdstuk 3. De Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk)

Paragraaf 3.1. De Commissie

Artikel 3.1. Instelling en taakstelling van de Commissie

1. Er is een Commissie integriteit rijksoverheid (sector Rijk).
2. De Commissie heeft tot taak een door een betrokkene gemeld vermoeden van een misstand te onderzoeken en daaromtrent het bevoegd gezag te adviseren.

(...)

Artikel 3.7. Advies van de Commissie

1. Indien het gemeld vermoeden van een misstand ontvankelijk is, legt de Commissie zo spoedig mogelijk haar bevindingen omtrent de melding van een vermoeden van een misstand neer in een advies, gericht aan het bevoegd gezag.
2. Betrokkene, die een vermoeden van een misstand bij de Commissie heeft gemeld, ontvangt een afschrift van het advies (...)

Hoofdstuk 4. Rechtsbescherming

Artikel 4.1.

1. Betrokkene die met inachtneming van de bepalingen in deze regeling een vermoeden van een misstand heeft gemeld, wordt op geen enkele wijze in zijn positie benadeeld als gevolg van het melden, voorzover hij te goeder trouw handelt en hij geen persoonlijk gewin heeft bij de misstand of de melding daarvan...”